

passede for rene Begyndere og derfor ikke stille store Krav til de Paagjældendes aandelige Virksomhed. Men dog fastholder man, at for at være en fyldestgjørende Universitetslærer i disse Fag, maa man udføre et aandeligt Arbejde, som staar ved Siden af, hvad der fordres af andre Universitetslærere, og derfor maa Alle staa ens. Thi hvis man vilde fravige dette og fravige det paa den nævnte Maade, nemlig ikke saaledes, at man sagde: Disse Fag kræve et mindre Arbejde og lægge mindre Væslag paa den Paagjældende, men saaledes, at man vilde sige: Denne Mand har vist sig som en betydelig, udholdende og energisk Arbejder, medens hin Mand ikke har gjort det i samme Grad — hvis man vil gøre det saaledes, tillader jeg mig at spørge: Hvem skal sælde Dommen derved? Jeg tror, at det vil være aldeles umuligt at sælde en saadan Dom. Jeg, som dog vel tør antages at have noget mere Skjøn over de forskjellige Universitetslæreres Virksomhed end de fleste ærede Medlemmer i denne Sal, vilde være fuldstændig ude af Stand til at afgive et Votum i den Henseende. Naar man vil gjøre nogen Forskjel mellem Professorerne, har man det Middel, som bruges andetsteds, men som man her ganske er kommen bort fra, nemlig at lade betale Honorarer for Forelæsninger og Dvælses, hvorved den, der har mere Arbejde, ogsaa faar større Løn derfor end den, der har mindre Arbejde. Det er Noget, der er almindeligt i Tydskland, og der fremkommer derved en ret betydelig Forskjel mellem de forskjellige Professors Lønninger; men den fremkommer ikke ved de normerede Lønninger, men ved de Honorarer, som der her er Tale om. Jeg veed meget vel, hvorfor man afstøffede disse Honorarer, det var af almindelige humane Hensyn til de Studerende, og jeg anbefaler derfor ikke at gjenindsføre dem; men jeg siger, at skulde der gjøres nogen Forskjel, saa er dette et Moment, som maa komme i Betragtning. Man maa saa gaa den Vej, at man normerede det saaledes, at et Tillæg betaltes af Staten efter det større eller mindre Antal af Studerende, som besøgte den Paagjældendes Forelæsninger. Men forøvrigt skal jeg dog bemærke, at man, som alt berørt, dog ikke altid i dette objektive Kriterium har et virkeligt Maal for det aandelige Arbejde, som udføres. Jeg tror, dersom jeg maa tillade mig at tage min egen Person som Eksempel, at jeg, hvis jeg holder Forelæsninger for et efter Forholdenes Natur mere begrændset Antal statsvidenskabelige Studerende, udfører det samme aandelige Arbejde som den, der holder Forelæsninger

for et pakkuldt Auditorium af filosofiske eller theologiske Studerende.

For at vende tilbage til selve Lovforlaget, da gaar det jo altsaa, som nævnt, ud paa, at de 52 Universitetslærere, som nu alt findes, alle blive Professorer, og dernæst paa at foreslaa yderligere 5 nye Professorater, et for hvert Fakultet. Derved vil jeg strax tilføje, at det ikke er Meningen strax ubetinget at besætte dem, men at der derved kunde tages et vist Hensyn til de personlige Kræfter, som til enhver Tid findes. Begrundelsen for denne Udvidelse af Fakulteterne er en dobbelt, og det ene eller andet Hensyn gjør sig gjældende med forskjellig Styrke ved de forskjellige Fakulteter. Begrundelsen er en dobbelt, idet paa den ene Side selve Videnskaben udvider og forgrener sig, Noget, der i høj Grad er Tilfældet i vor Tid, idet der findes en Specialisering Sted af Videnskaben, hvorved det bliver omtrent umuligt for det samme Antal Professorer at overkomme Videnskaben i alle dens Forgreninger. Dette har saaledes været Tilfældet f. Ex. i det medicinske Fakultet, hvor man derfor ogsaa er gaaet ind paa at oprette et særligt Professorat i Dienlægevidenskab og et Professorat i Bacteriologi o. s. v.; her er den Side af Sagen stærkt fremme. Den gjør sig ogsaa gjældende — om ikke fuldt saa stærkt — i de andre Fakulteter, men her kommer en anden Grund til, nemlig Hensynet til de Studerendes Antal. I de Fakulteter, hvor der er et stort Antal Studerende, vøyer Byrden for den enkelte Professor i høj Grad. Examensarbejdet lægger stærkt Væslag paa ham i Løbet af 2 à 3 Maaneder. Men dertil kommer, at naar der skal gives de Studerende fornøden Veiledning, særlig ved Examinatorier og skriftlige Dvælses, saa kræver det et saa stort Arbejde, at dersom der ikke tages fornødent Hensyn dertil ved at forstærke Kræfterne, optager man den Enkeltes Tid saa stærkt, at det vil blive til stor Skade for hans videnskabelige Arbejde. Det er disse to Momenter, som staa i Forbindelse med hinanden — snart træder det ene og snart det andet stærkest frem — der have motiveret den Begjæring, der er fremsat om nye Professorer; hver enkelt er nærmere motiveret i Anmærkningerne, og dertil tillader jeg mig at henvise.

Hvad endelig angaar Lønningerne, vil jeg først tillade mig at pege paa, hvad der findes berørt i Anmærkningerne, nemlig, at Universitetslønningerne i Virkeligheden ere normerede for 30 Aar siden, nemlig i 1858, kun med en ikke helt uvæsentlig Modifikation,